

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีการแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วยวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานประกอบการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2556 : 43) จำนวนทั้งสิ้น 331 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของวิทยาลัยเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยมีประสบการณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมากกว่า 10 ปี และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 4 ข้อ โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู หัวหน้างานทวิภาคี สถานประกอบการ และผู้ประกอบการ ที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 5 คน ที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอแนะแนวทางพัฒนาซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 497 คน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร (สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ออนไลน์ : 2565)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2565 (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2556 : 43) ได้ 331 ตัวอย่าง และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของวิทยาลัย เป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 331 คน

การศึกษาเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 10 คน และการสนทนากลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนสถานประกอบการ วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 5 คน โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดวิทยาลัย มีลักษณะของการเลือกรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 42 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	จำนวน 18 ข้อ
2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	จำนวน 6 ข้อ
2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	จำนวน 12 ข้อ
2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและพัฒนา	จำนวน 6 ข้อ

การศึกษาเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) จำนวน 4 ข้อ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 4 ข้อ เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษาเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 วิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ฉบับ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม ผ่านระบบออนไลน์
3. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนและมีความสมบูรณ์ครบ 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การศึกษาเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 5 คน และผ่านระบบออนไลน์จำนวน 5 คน โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาสรุปประเด็นข้อคำถามประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

3. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนสถานประกอบการ และตัวแทนผู้ปกครอง วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

4. ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 คน และผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 1 คน โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสรุปประเด็นข้อคำถามประกอบการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดวิทยาลัย โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ โดยการทดสอบค่าที (t - test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดวิทยาลัย โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างแบบ LSD

การศึกษาเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพแวดล้อม แนวทางการพัฒนา และการวิเคราะห์สภาพบริบท ในระยะนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ รายงานการประชุม ระบบฐานข้อมูลการจัดการศึกษาทวิภาคี DVE อาชีวศึกษา จังหวัดชัยภูมิ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิโดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตัวแทนสถานประกอบการ ตัวแทนครู เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน 3) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนากลุ่มโดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนสถานประกอบการ ที่มีประสบการณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้กำหนดคุณภาพทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มไว้คือ (1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมากกว่า 10 ปี (2) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (3) เป็นผู้มีความยินดีและให้ความร่วมมือให้ข้อมูลเมื่อเกิดข้อสงสัยหรือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์บริบท (content analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ทั้งจากการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การกำหนดความหมาย การแยกแยะองค์ประกอบ การเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 331 คน จำแนกตามสถานภาพเพศ ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 และเป็นเพศชาย จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 53 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 25 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ส่วนใหญ่มี

ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 ประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 และประสบการณ์มากกว่า 11 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40 และขนาดวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 42.29 ขนาดใหญ่ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 และขนาดกลาง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยอันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.33$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.16$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.14$) และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้

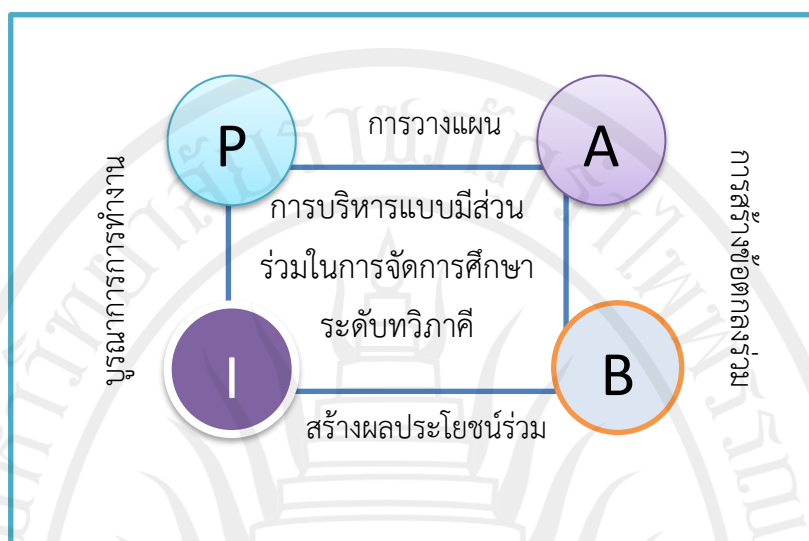
3.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3.4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามขนาดวิทยาลัย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และจำแนกข้อมูลตามแนวทางการพัฒนาแต่ละประเด็น เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ผู้บริหารวิทยาลัย ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานประกอบการ ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา และชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสมรรถนะโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการและกระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับเพื่อเป็นไปอย่างมีคุณภาพและการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสมรรถนะโดยความร่วมมือกับสถานประกอบการและกระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตร

4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานผู้บริหารวิทยาลัย ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานประกอบการ ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา และชุมชนควรมีการร่วมมือกันดำเนินการจัดการระบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อจัดเตรียมกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน ผลิตช่างฝีมือผู้มีความชำนาญงานเพียงพอทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่สำคัญต้องสร้างกำลังคนที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและสร้างคณะทำงานที่เข้มแข็งแล้วดำเนินการพัฒนาร่วมกันในส่วนสถานศึกษา ครู นักเรียน และสถานประกอบการโดยสร้างข้อตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายของอาชีวศึกษา

4.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาที่ให้ประโยชน์กับทุกฝ่ายทั้งต่อตัวนักเรียนเอง ผู้ปกครอง สถานศึกษา และ

สถานประกอบการ ต่างก็ได้รับผลประโยชน์ เช่น นักเรียน นักศึกษาได้รับได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการอื่น ๆ ตามที่ตกลงกัน โอกาสที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการที่ได้ฝึกอาชีพอยู่ก่อนคนอื่น ได้รับใบรับรองจากสถานประกอบการ ได้รับประกาศนียบัตร ปวช. และ ปวส. เช่นเดียวกับนักเรียน นักศึกษาปกติ และได้โอกาสศึกษาต่อระดับสูงขึ้นและพัฒนาการสร้างกระบวนการการดำเนินงานที่มีความชัดเจนสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ต่อ ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา กับประโยชน์กับทุกฝ่ายทั้งต่อตัวนักเรียนเอง ผู้ปกครอง สถานศึกษา และสถานประกอบการ

4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกัน กำหนดวิธีการและเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลการฝึกของผู้เรียน ควรแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าเป็นระยะควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการฝึกวิชาชีพของผู้เรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้ข้อค้นพบสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิมี 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและพัฒนาทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากทั้ง 4 ด้านสามารถอธิบายได้ครอบคลุมตามความต้องการของระบบการศึกษาในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมี 4 องค์ประกอบได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชานินทร์ ศรีชมภู และคณะ : 2557); (Mary, P.,1924)

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ ค้นพบว่ามี 18 ข้อ โดยข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารวิทยาลัย ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานประกอบการ ผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษา และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้เนื่องมาจากวิทยาลัยให้ความสำคัญในการทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในส่วนคณะบริหารและคณะดำเนินงานประกอบเป็นคณะทำงานในการวางแผนและตัดสินใจที่มีทั้งส่วนที่เป็นสถานศึกษา และสถานประกอบการโดยต้องทำงานร่วมกันทั้งสองฝ่าย

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค้นพบว่ามี 5 ข้อ โดยข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้บริหารวิทยาลัย ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานประกอบการ ผู้ปกครอง นักเรียนนักศึกษา

และชุมชนสามารถแก้ไขผลกระทบต่อการฝึกงานอาชีพต่าง ๆ ได้ทัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากขั้นตอนการดำเนินงาน เมื่อนักเรียน นักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการต้องรายงานให้อาจารย์นิเทศที่ดูแลได้รับทราบข้อมูล เป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบ และให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดทักษะเกิดความรู้ความเข้าใจเพื่อให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษาฝึกงาน สามารถแก้ไขได้ทัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป นานคงแนบ กล่าวถึงรูปแบบการนิเทศฝึกงานสำหรับนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ตามแนวความคิดในการผสมผสานการนิเทศ (ประทีป นานคงแนบ : 2554)

1.3 การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ค้นพบว่า มี 12 ข้อ โดยข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ นักเรียน นักศึกษาสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีนักเรียน นักศึกษาได้รับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการในสถานการณ์จริงทำให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับสถานฝึกงานที่มีระบบ มีระเบียบ มีความรับผิดชอบในการทำงานและสามารถทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lehmann, W.L. กล่าวว่า การฝึกงานในสถานประกอบการควรมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน (Lehmann, W.L., 1997)

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลพัฒนา ค้นพบว่า มี 8 ข้อ โดยข้อที่มีระดับมากที่สุด หรือสำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารวิทยาลัย ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการทดสอบฝีมือระหว่างการฝึกอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศติดตามของคณะครูและการเชื่อมโยงที่เอื้อต่อการประเมินผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในขณะฝึกประสบการณ์ เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ก็จะได้บุคคลที่เรียนจบหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสืบ โพธิ์ศรี และธีระวัฒน์ จันทิก กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรเพื่อสร้างคุณลักษณะแรงงาน ฝีมืออาชีพในระดับอาชีวศึกษา (บุญสืบ โพธิ์ศรี และธีระวัฒน์ จันทิก : 2559)

2. เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

2.1 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัด โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิให้ความสำคัญต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา

ระบบทวิภาคีไปในทิศทางเดียวกันทั้งในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงตัวแปรเพศในการกำหนดหน้าที่หรือความรับผิดชอบในงานแต่ละด้าน แต่จะคำนึงในเรื่องของความรู้ความสามารถของบุคคลนั้น ๆ เป็นสำคัญ อันจะทำให้สถานศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ ซึ่งจะต้องยอมรับว่าในปัจจุบันเกิดความเท่าเทียมทางเพศเกิดขึ้นในทุกองค์กร ดังนั้นปัจจัยด้านเพศจึงไม่ได้มีผลกระทบใด ๆ ต่อการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัยความ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเหตุท์ (2562 : 1916) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.1.2 ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ โดยการการปฏิบัติของทุกคนในองค์กรนั้นไปในทิศทางเดียวกัน มีแนวปฏิบัติที่เหมือนกันและได้รับความร่วมมือในทุกฝ่าย ซึ่งงานที่ได้รับมอบหมายอาจจะไม่มีความเกี่ยวข้องกับระดับวุฒิการศึกษา แต่เป็นความถนัดของแต่ละคนมากกว่าในการได้รับงานที่ได้รับมอบหมายในฝ่ายต่าง ๆ ของวิทยาลัยซึ่งมีความสอดคล้องกับวิจัยของ สุภาวดี (2563 : 16) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิที่จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อาจจะเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีหลักในการกระจายอำนาจและมีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งให้เกิดความพอใจ ความสัมพันธ์อันดีมีการมอบหมายงานเหมาะสมตามความรู้ ความสามารถประสบการณ์ และความถนัดของแต่ละบุคคลรวมทั้งเข้าใจถึงข้อแตกต่างระหว่างบุคคลอีกด้วย อาจจะกล่าวได้ว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการทำงาน

ซึ่งถือว่าเป็นการฝึกการทำงานในด้านต่าง ๆ เหล่านั้นภายในสถานศึกษา แต่การฝึกการทำงานเหล่านั้นก็ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์ที่มากมาเป็นหลักในการทำงานหรือเป็นผู้เลี้ยงให้แก่ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย เพื่อนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่พัฒนาสถานศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่าให้ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ตัดสินใจ หรือในกระบวนการการประเมินผล ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์น้อยลงมานั้นจะมีส่วนร่วมมากขึ้นในด้านของการดำเนินงานในกรบริหารงานในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทับทิม (2559 : 99) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าผลการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิจำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษาในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยอาชีวศึกษามีขนาดเล็กนั้น มีจำนวนบุคลากรในวิทยาลัยมีน้อย เพราะฉะนั้นบุคลากรทุกคนในวิทยาลัยจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายและได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายงานทั้ง 4 ฝ่ายงาน ทำให้แต่ละคนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทำงาน และในการมีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระบวนการมีส่วนร่วมในดำเนินงาน กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จนกระทั่งกระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมิน แตกต่างจากวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมา จำนวนบุคลากรก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้การมีส่วนร่วมในแต่ละกระบวนการอาจจะถูกกำหนดขึ้นโดยการใช้ลำดับขั้นในการบังคับบัญชาหรือการบริหารเป็นตัวกำหนดในแต่ละคนมีส่วนร่วมในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งเพียงเท่านั้นสอดคล้องกับ ฅญรัตน์ (2558 : 23) ซึ่งได้ทำการศึกษาศึกษา การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาสถานศึกษาที่มีขนาดที่แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาสถานศึกษาที่มีขนาดที่แตกต่างกัน พบว่า คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดชัยภูมิควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาว่าวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการ บริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี